

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL

SECȚIA A IV-A PENTRU LITIGII DE MUNCĂ ȘI ASIGURĂRI SOCIALE

Prezentul document este supus reglementărilor aflate sub incidența Regulamentului U.E. 2016/679 Cod ECLI
Complet A1

Dosar nr.

ÎNCHIEIRE- Sesizare Înalta Curte de Casație și Justiție

Sedința publică din data de 11 decembrie 2023

Instanța constituită din:

PREȘEDINTE:

JUDECĂTOR:

GREFIER:

S-a luat în examinare apelul declarat de reclamantul _____, în contradictoriu cu pârâta intimată _____ împotriva sentinței civile nr. _____ din 20.06.2023 pronunțată de Tribunalul _____ în dosar nr. _____, având ca obiect drepturi de asigurări sociale.

La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă reprezentanta reclamantului apelant, doamna avocat _____ din cadrul Baroului _____.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către greșierul de ședință care învederează că prezenta cauză se află la primul termen de judecată după repunerea pe rol a cauzei.

Se constată că prezenta cauză a fost repusă pe rol pentru a se pune în discuția părților oportunitatea formulării unei sesizări Curții Constituționale sau a unei solicitări de pronunțare a unei Hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție în baza prevederilor art. 519 Cod procedură civilă, iar prin înscrisul înregistrat la dosar la data de 7 decembrie 2023 apelantul și-a exprimat poziția procesuală.

La acest termen de judecată reprezentanta reclamantului susține poziția procesuală exprimată în scris arătând că nu este utilă sesizarea Curții Constituționale având în vedere că toate ordonanțele de urgență, începând cu anul 2010, au fost supuse controlului constituțional și s-a decis că fiecare în parte este constituțională, iar în ce privește sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție aceasta nu este oportună în condițiile în care nu se identifică o chestiune de drept nouă de care să depindă soluționarea pe fond a cauzei și care să nu fi făcut obiectul analizei Curții. Instanța ar putea în mod direct să se pronunțe și să acorde reclamantului drepturile astfel cum prevede legea la acest moment. Invocarea neconstituționalității unei ordonanțe de urgență prin care s-a menținut în plată indemnizația plafonată ar fi inutilă pentru că există deja 12 ordonanțe cu privire la care s-a decis.

Deliberând, pentru a evita o practică neunitară, Curtea urmează a dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, urmând totodată să suspende judecata prezentei cauze în temeiul art. 520 alin.1 și 2 Cod proc.civ. și pune în vedere reprezentantei apelantului să depună eventual la dosar întrebări care să fie adresate Curții.

CURTEA

Deliberând asupra cererii de sesizare dedusă judecătii, constată următoarele:

Prin încheierea dată în ședința publică de la data de 14 noiembrie 2023, Curtea a pus în discuție oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la problematica ce face obiectul litigiului dedus judecătii.

În acest sens, în temeiul art. 519 alin. 1 Cod procedură civilă, Curtea reține următoarele:

I. Constată admisibilitatea sesizării, în conformitate cu prevederile art. 519 Cod procedură civilă, motivat de faptul că:

1. există prezenta cauză, în curs de judecată, în ultimă instanță, aflată în competența legală a unui complet de judecată al curții de apel investit să soluționeze cauza;

2. de lămurirea modului de interpretare a dispozițiilor **art. 5 alin. 1 lit. o) din Legea 341/2004**, așa cum a fost modificat de pct. 10 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 95 din 29 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 969 din 30 decembrie 2014: „(1) Persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b), precum și la art. 3¹ lit. b), care îndeplinesc condițiile prezentei legi beneficiază și de următoarele drepturi: [...] o) acordarea unei indemnizații lunare, adăugată la pensia pentru limită de vârstă, echivalentă cu un coeficient de 0,6, calculată pe baza coeficienților de multiplicare aplicați asupra câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și aprobat prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat. aferent anului pentru care se face plata.”, în sensul în care să se stabilească dacă prevederile legale prin care s-a dispus, în mod succesiv, an de an, menținerea acestei indemnizații la nivelul avut în anul 2010, au fost de natură să afecteze însăși existența dreptului sau caracterul previzibil al normei, creând incertitudine cu privire la existența acestor drepturi;

3. problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre și nici nu s-a conturat o practică statornică și îndelungată asupra acestui tip de litigii pentru a se putea vorbi despre cristalizarea unei jurisprudențe constante în acest sens. De asemenea, problema de drept nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi, 01.03.2024;

4. problema de drept este una calificată, necesitând cu pregnanță o interpretare unitară asupra sa, în scopul asigurării egalității de tratament cetățenilor cărora li se aplică și totodată, pentru a se asigura aplicarea legii la nivelul exigențelor ce rezultă din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și protocoalele la aceasta (art. 1 din Primul protocol adițional la Convenție).

II. Expunerea succintă a procesului :

Prin acțiunea înregistrată, reclamantul solicită obligarea pârâtei la recalcularea indemnizației lunare adăugate la pensia pentru limită de vârstă, datorată în considerarea calității sale de LUPTĂTOR PENTRU VICTORIA REVOLUȚIEI ROMÂNE DIN DECEMBRIE 1989, prin raportare la câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat aferent anului pentru care se face plata, cu consecința achitării lunare a sumei stabilite după recalculare, precum și a sumelor stabilite ca fiind datorate retroactiv ca urmare recalculării indemnizației, în termen de cel mult 30 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii, cu dobândă legală penalizatoare datorată, începând cu a 31-a zi și până la plata efectivă a sumei.

Prin *sentința civilă nr. 1587/2023, pronunțată la data de 20.06.2023 de Tribunalul Cluj*, a fost admisă excepția prescripției extinctive invocate de pârâtă pentru pretențiile anterioare datei de 03.02.2020 și a fost respinsă ca prescrisă pentru această perioadă acțiunea formulată și precizată, iar în rest, respinsă ca neîntemeiată.

În ceea ce privește *fondul cauzei*, s-a reținut că reclamantul este beneficiarul *indemnizației lunare* prevăzută de Legea nr 341/2004, începând cu 09.08.2011, așa cum rezultă din decizia nr. 172066/19.01.2013 și că vizavi de această chestiune au fost adoptate mai multe acte normative prin care legiuitorul a procedat la plafonarea cuantumului.

În acest sens, instanța a reținut incidența prevederilor art. 16 alin. 2 din Legea nr. 12/2010 (pentru anul 2010), respectiv art. IV alin.1 din OUG nr. 95/2014, intrată în vigoare la 01.01.2015, prin s-au adus modificări și completări Legii nr. 341/2004, precum și art. 12 alin. 2 din OUG nr. 57/2015, art. 11 alin. 2 din OUG nr. 99/2016, art. 1 alin. 3 din OUG nr. 9/2017, art. 12 alin. 2 din OUG nr. 90/2017 și art. 40 alin. 2 din OUG nr. 114/2018.

Prin urmare, cuantumul indemnizației lunare s-a aflat sub incidența unor norme tranzitorii succesive, fiind plafonat la nivelul anului 2010, moment de la care nu a mai putut fi calculat prin raportare la câștigul salarial mediu brut, aferent anului în care se face plata, așa cum prevede Legea nr. 341/2004, ci prin raportare la cuantumul din anul trecut, pentru toată perioada 2011-2019, inclusiv, așa încât cuantumul de 1.102 lei pentru indemnizația lunară s-a stabilit în raport de dispozițiile legale anuale care au plafonat acest cuantum, urmare a voinței legiuitorului care, anual, a intervenit prin acte normative în acest sens.

La data de 18.12.2022, prin OUG nr. 130/17.12.2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, s-a stabilit la art. IX pct. 2 că *„În anul 2022 indemnizațiile stabilite în baza Legii recunoștinței pentru Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977 nr. 341/2004 cu modificările și completările ulterioare, se acordă în cuantumul convenit sau aflat în plată în luna decembrie 2021.”*

Or, reclamantul nu beneficiază de indemnizația reparatorie lunară, ci doar de indemnizația lunară, și având în vedere aspectele arătate, ținând cont de succesiunea acestor acte normative și coroborat cu prevederile Deciziei nr. 747/2018 a Curții Constituționale, potrivit căreia indemnizațiile prevăzute de Legea nr. 341/2004 se acordă la același nivel cu cel din anul precedent, indemnizația lunară convenită reclamantului a fost corect calculată, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Prin *apelul formulat*, reclamantul critică hotărârea primei instanțe, apreciind-o nelegală și netemeinică, motivat de faptul că din *sentința atacată* rezultă că instanța nu a reținut cele invocate și a respins cererea pe motiv că legiuitorul a procedat la plafonarea cuantumului indemnizației, însă fără a analiza legalitatea măsurii, respectiv dacă în prezent indemnizația a fost calculată conform modificărilor aduse prin OUG nr. 95/2014, cum era corect, de altfel.

Or, urmare a modificării legii, pârâta avea obligația de a recalcula indemnizația în acord cu legea în vigoare și cel mult prin decizia emisă se putea statua că se menține în plată indemnizația la nivelul anterior, conform actului normativ, nicidecum să nu emită o decizie de recalculare.

Totodată, aspectele legate de plafonarea indemnizației țin de punerea în executare a deciziei de plată a drepturilor, iar nu de modul de stabilire, motiv neanalizat de instanță.

Faptul că prin OUG nr. 95/2014 nu s-a prorogat termenul de la care se aplică modul de calcul prevăzut de modificarea Legii nr. 341/2004, cum susține de altfel pârâta, rezultă din prevederile de la art. IV din ordonanță, în care se arată expres că în anul 2015 se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna decembrie 2014, indemnizațiile prevăzute de Legea nr. 341/2004, mențiune reluată în toate ordonanțele de menținere în plată. Însă, urmare a neanalizării susținerilor invocate, instanța de fond a stabilit în mod nelegal că indemnizația lunară convenită a fost corect calculată, raportat la succesiunea actelor normative coroborată cu prevederile Deciziei Curții Constituționale nr. 747/2018.

Cu toate acestea, prin deciziile Curții Constituționale prin care s-a analizat constituționalitatea fiecărei ordonanțe de menținere în plată a indemnizației prevăzute de Legea nr.

341/2004, începând cu OUG nr. 83/2014 și finalizând cu OUG nr. 168/2022, s-a statuat că în ansamblu sunt constituționale prin raportare la motivele concrete pentru care s-a luat măsura, relevante fiind și statuările din decizia Curții Constituționale nr. 42/22.01.2014 și decizia Curții Constituționale nr. 538/15.07.2013, indicată exemplificativ.

Curtea Constituțională a reținut astfel prin Decizia nr. 42/2014 că: „deși autoritățile au dreptul de a dispune cu privire la acordarea drepturilor bănești pretinse de autorii excepției de neconstituționalitate, restrângerea ori suspendarea acestor drepturi și în viitor, în condițiile în care textele de lege care le prevăd nu au fost abrogate, ar putea justifica întrebarea dacă aceste drepturi mai există și dacă nu cumva textele de lege care le prevăd au fost în fapt lipsite de eficiență, așa încât speranța titularilor acestor drepturi, deși are suport legal, este în realitate lipsită de conținut. Astfel, deși formal limitată în timp, respectiv durata unui an calendaristic, măsura de suspendare repetată a acestor drepturi pentru mai mulți ani la rând, ar putea afecta caracterul previzibil al normelor de lege, creând incertitudine cu privire la existența acestor drepturi.”.

Așadar, atâta timp cât legiuitorul a stabilit acest drept diferențiat pe categoriile de revoluționari sau în cadrul aceleiași categorii, iar dintre persoanele din aceeași categorie unii beneficiază de modul de calcul prevăzut de lege, iar alții nu, există categoric discriminare.

Pe cale de consecință, întrucât indemnizația plătită este calculată și în prezent la nivelul salariului mediu din anul 2010, de 1836 lei ($1836 \text{ lei} \times 0.6\% = 1101,6$), total diferit de modul de calcul prevăzut de legea în vigoare, alte persoane beneficiind de acest mod de calcul, iar prin plafonarea la această sumă, dispozițiile legale care prevăd acordarea lor sunt lipsite de eficiență.

Prin *întâmpinarea* formulată, pârâta invocă în primul rând, excepția prescripției dreptului material la acțiune, raportat la art. 2506 alin. 1, art. 2517 din Codul civil, respectiv art. 179 alin. 2 din Legea 263/2010.

De asemenea, invocă excepția inadmisibilității, în considerarea faptului că petitul referitor la coeficientul de 0,6 din modificarea de acțiune nu a trecut de procedura prealabilă, fiind formulat direct în instanță, fără a exista un act administrativ sau un refuz de soluționare din partea Casei de pensii.

În subsidiar, privitor la pretenția vizând modul de calcul al coeficientului de 0,6 de la art. 5 alin. 1 lit. o), susținerile nu au bază legală.

În fundamentarea apărărilor, arată, în esență, că statul este îndreptățit în a lua măsuri temporare, așa cum reiese din Decizia CCR nr. 477/2018 și că dispozițiile Legii nr. 341/2004, așa cum a fost modificată prin OUG nr. 95/2014 și O.G. nr. 1/2015, termenul de acordare a indemnizațiilor în sensul celor reglementate a fost prorogat succesiv prin acte normative.

În acest sens, reiterează și considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 477/2018, respectiv ale Deciziilor nr. 482/2014 și nr. 151/2018.

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept:

La data de 14.12.2023, apelantul Mărginean Ioan a depus la dosar punctul de vedere față problema de drept ridicată în cauză și a arătat, în esență, că luarea măsurilor de menținere în plată, de peste 8 ani de când s-a modificat legea și, anterior, de încă 5 ani, încalcă dispozițiile art. 1 Protocolul 1 la CEDO, astfel încât interpretarea trebuie făcută în sensul aplicării directe a dispozițiilor convenționale, cu consecința aplicării imediate dispozițiilor art. 5 alin.1 lit. o din Legea nr. 341/2004 modificat prin OUG nr. 85/2014.

Pârâta nu a formulat vreun punct de vedere.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată:

- 1. Redarea normei de drept interne ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție:**

Art. 5 alin. 1 lit. o) din Legea 341/2004, așa cum a fost modificat de pct. 10 al art. I din ordonanța de urgență nr. 95 din 29 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 969 din 30 decembrie 2014: „(1) *Persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b), precum și la art. 3¹ lit. b), care îndeplinesc condițiile prezentei legi beneficiază și de următoarele drepturi: [...] o) acordarea unei indemnizații lunare, adăugată la pensia pentru limită de vârstă, echivalentă cu un coeficient de 0,6, calculată pe baza coeficienților de multiplicare aplicați asupra câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și aprobat prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat, aferent anului pentru care se face plata.*”.

Art. 14 din Legea nr. 118/2010: „De la data intrării în vigoare a prezentei legi se reduc cu 15% următoarele drepturi: (...) d) indemnizațiile prevăzute de Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare.”.

Art. 10 din Legea nr. 285/2010: „(1) Începând cu luna ianuarie 2011, drepturile prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. a), b) și d) și alin. (4), art. 13 și 14 din Legea nr. 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, cu modificările și completările ulterioare, se majorează cu 15% față de cuantumul aflat în plată în luna octombrie 2010. (...)”.

Art. 3 alin. 2 din O.U.G. nr. 19/2012: „(2) Începând cu luna iunie 2012, cuantumul drepturilor prevăzute la art. 14 din Legea nr. 118/2010, cu modificările și completările ulterioare, se majorează cu 2,3% față de cuantumul aflat în plată în luna mai 2012, fără a depăși nivelul în vigoare în luna iunie 2010.”.

Art. 1 din O.U.G. nr. 84/2012: „În anul 2013 se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna decembrie 2012 drepturile prevăzute la art. 1 și art. 3-5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2012 privind aprobarea unor măsuri pentru recuperarea reducerilor salariale, aprobată cu modificări prin Legea nr. 182/2012.”.

Art. 14 lit. l) din O.U.G. nr. 103/2013: „În anul 2014 se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna decembrie 2013 următoarele drepturi: (...) l) indemnizațiile prevăzute de Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare.”.

Art. 13 alin. 1 lit. j) din O.U.G. nr. 83/2014: „În anul 2015 se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna decembrie 2014 următoarele drepturi: (...) j) indemnizațiile prevăzute de Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare.”.

Art. IV alin. 1 din OUG nr. 95/2014, intrată în vigoare la 01.01.2015, prin s-au adus modificări și completări Legii nr. 341/2004: „(1) În anul 2015 se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna decembrie 2014 indemnizațiile prevăzute de Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare.”.